

2012 ©Év díszhala: zebraharcsa; I.fejezet

Először is szeretném köszönetemet kifejezni mindazoknak, akik szavazataikkal elősegítették kezdeményezésünk sikerességét. Itt már szó sincs arról, hogy ki melyik fajra szavazott, hiszen minden faj és minden szavazó egyaránt nyert.

Rendszertan, család, faji hovatartozás és külső kinézet leírása

Az megint csak más kérdés, hogy csak egy faj nyerhette el a cikksorozatot. Idén ez a hal nem más, mint az L46-os zebraharcsa, azaz a *Hypancistrus zebra*.

Viszont, mivel minden fajjal lett volna célunk, nem csak ezzel természetesen, hiszen alaposan végiggondolt jelölések zajlottak, ezért én azt tudom garantálni, hogy a másik négy fajról a <https://akvaristalexikon.hu> oldalon lévő *Hónap hala* program során február-március-április és május folyamán adunk le cikkeket!

Hypancistrus zebra

Tá mogatóinkról sem feledkezhetek meg, hiszen jó pár honlap, társaság segítette eme kezdeményezést akár a szavazásra történő buzdításra, akár ezen cikkek közzétételére is gondolok. Ezen felül pedig több állatkereskedés is helyezett ki nyomtatványokat üzletében a program népszerűsítésére! Köszönjük!

No, de nem is szeretném húzni a szót, csapjunk a lovak közé!

Első cikkünk témája a zebraharcsa külső leírása, illetve rendszertani, családi, faji hovatartozása lesz. Lehet, hogy ez a téma nem olyan „szaftos”, mint mondjuk a tenyésztése, de az év folyamán sor fog kerülni minderre.

De, még mielőtt ténylegesen belekezdenék az e havi témánkba, szeretném kifejteni röviden, miért is került a szavazólistára, és miért is nyerhette meg ez a pompás harcsa az első Év díszhala választást!

A zebraharcsa közszeretnek örvendő, sokak által áhított faj! Erre mindenképpen rászolgált békés természetével, pompás színezetével és kinézetével, és ezt a sort még napestig sorolhatnám. Fontos tudni fajunkról, hogy veszélyeztetett, és súlyos problémák is adódhatnak a jövőben természetes élőhelyével, faji fennmaradásával. Erről az utolsó cikkben bőségesen fogunk írni! Azt viszont itt le kell szögezni, hogy fontos szempontunk volt a zebraharcsával kapcsolatban az, hogy nemcsak ezen faj, hanem jó pár más, másik hal illetve a kollektív

természetvédelemre hívjuk fel a figyelmet.

Persze, természetesen nem sokat remélhettünk volna ilyen szempontból egy ismeretlen, apró kis szürke haltól, ezért egy kicsit ismertebb és hogy úgy mondjam látványosabb fajt szerettünk volna. A zebraharcsa alkalmas faj arra, hogy ezt a szemléletet közelebb hozza az emberekhez, és így megismertethessük velük a későbbiekben az előbb említett kisebb, kevésbé látványosabb védett fajokat is! Nem véletlen tehát, hogy különféle termékeken, reklámokban gyakran látni eme fajt, továbbá az sem, hogy az Akvaristák Magyarországi Egyesületének logóján ez a faj szerepel!

És hogy hogyan is néz ki nyertesünk? Nevéhez hűen fekete-fehér zebra csíkokkal tarkítottan. De hogy ne legyenek szűkszavú, ezért testfelépítését is egy kicsit bemutatnám.

Testalkata a *Loricariidae*-harcsáknál megszokott, talajlakó-forma. Tapadókorongos szájával szívesen függeszkedik különféle berendezési tárgyakon, ez eme család sajátossága elsősorban. Egy kicsinyke, páros érzékelő-bajusz helyezkedik el szája szélén. Mint testformájából is adódik, a talajról táplálkozik, ott is éli mindennapjait. Viszonylag nagy szeme utal arra is, hogy éjszaka, szürkületben mozog a legszívesebben. Szaglószervei a fejen találhatóak, két kis gödröcske apró kis kinövésrel. Feje nem olyan lapos, mint például az *ancistrusé*, *lorikáriáé*, homloka sokkal magasabb. A szájvégtől a fejtetőig meredek a fejforma, teste egy kicsikét magas néhány hasonló fajhoz viszonyítva.

A mellúszók külső szegélyei megvastagodtak, és tüskévé alakultak. Ez gyakran beleakadhat a halhálóba, különösen óvatosan bánjunk vele! A tüskék aprón fogazottak. A hátúszó enyhén vitorlás, képes összecsupkni és kinyitni egyaránt az egészséges példány. A farkúszó is szép alakú, felső utolsó sugara hosszabb, mint az alsó. A hason lévő úszók is mintázottak! Van zsírúszója, de kissé csökevényes, alig feltűnő.

Látványos, dekoratív halról van szó! Alapvetően

színezete hófehér, amin kontrasztos fekete sávozás helyezkedik el. A csíkok mindenhol egy kicsit ferdén, srégen haladnak, de azt mondhatjuk, hogy a fej inkább függőlegesen csíkozott. Itt 2-3 sáv fedezhető fel. A kopolyú vonalában nagyjából, a tarkó tájékon van egy szinte teljesen függőleges, mintegy elkülönítő sáv. Innen kiindulva párhuzamosa, vízszintesen futnak a további csíkok, 3 és 5 közötti általában a sávok száma a hal mindkét oldalán. A hát és farkúszó is vízszintes csíkozású a testhez viszonyítva, míg a hasi úszók inkább függőlegesek, illetve néha foltokká mosódhatnak. Az úszók néha enyhén kékesfehér alapszínűek is lehetnek.

Összességében elmondható, hogy egy igen dekoratív talajlakót ismerhetünk meg személyében!

Hypancistrus zebra

No de akkor lássunk is hozzá a rendszertanos, kissé „szárazabb”, elméleti részhez!

A zebraharcsa, mint neve is mutatja harcsaféle. A harcsák a legelterjedtebb talajlakó halak a földkerekségen, ugyan találunk pontyféléket, csíkot is, mégis a harcsák élnek a talajon döntő többségében. Egyes kivételektől (üvegharcsa, cápaharcsa) eltekintve gyakorlatilag mindnyájan aljzatlakók, testük is ehhez alkalmazkodott. Sokan a harcsákat, mint takarítószemélyzetet tartják, úgyszólván, nekik elég a maradék, nem is kell más eledel. Ez a megállapítás úgy, ahogy van hibás és téves, de erről most nem szeretnék regélni, sok helyen olvashatunk róla. A fő, hogy ők is specifikus táplálékot igényelnek! Léteznek az akváriumban elterjedtebb és kevésbé elterjedtebb harcsafélések. Biztosan ismerik jópáran a bendzsóharcsákat, tollasbajszú harcsákat, dominó- és macskaharcsákat,

morgóharcsákat és még sorolhatnám sokáig.

Ezek a fajok valamivel ritkébbak, bár néhány extrémebb fajhoz képest (pl.: sziámi gyűrűsharcsa, pillangószárnyú sziklaharcsa, a hatalmas tigris és vörösfarkú harcsák, stb.) még ők is gyakoribbnak számítanak. És még a zárójeles fajoknál említeném, bizonyosan vannak, akiknek ezen fajok is ismerősek, ami nem is csoda, hiszen bár nem túl gyakran, de idehaza is kaphatóak. Gondolom, nem árulok el vele nagy titkot, hogy külföldön, a fejlettebb akvarisztikával rendelkező országokban még bőségesebb lista várhatja az érdeklődőket...

De ha már a tollasbajszú harcsákat is relatíve ritkaságként említettem, akkor felvetődhet az olvasóban, hogy mit is tartok én gyakoribb, elterjedtebb fajnak/fajoknak?

Hát az algaevő és páncélosharcsa-féléket!

És itt megint csak belefuthatnék abba a kérdésbe, hogy az xy L-harcsák vagy spec. var. *Corydorasok*, *Dianema spec.* variánsok gyakoriak lennének?

Hát nem!

Viszont az akváriumokban elterjedtebb fajok, bár igazán gyakorik 3-4-en vannak, de mégis mindnyájuk az algaevők és páncélosok köréből kerül ki.

És a téves eszme szerint *Corydoras* kell „házmesternek”, „maradékporszívónak”, míg az algaevők (elsősorban az *Ancistrus*) kellene azért, hogy az algát eltávolítsák. A dolgokat „lebutítva” majdhogynem ez a helyzet. Mert a *Corydoras* valóban összeszedi a maradékot, az anci pedig valóban megeszi az algát. De, mint említettem, kell a külön táplálék.

Viszont ha belemélyedünk ezen harcsafélék fajaiba, találunk kedvünkre való „ínyenc falatokat” is, mint amilyen a zebraharcsa.

És hát nem véletlenül lyukadtunk ki ide...

Ugyanis a zebraharcsa is rendszertanilag a klasszikus értelemben vett algaevő harcsák közé tartozik, bár arról még fogunk beszélni a későbbi cikkekben, hogy miért is nem egy „algapusztító gép”.

A zebraharcsa ugyanis a tepsifejű vértesharcsák, azaz a *Loricariidae*-k családjába tartozik. Gyakorlatilag az algaevő-formájú harcsák mind-mind ide tartoznak, ezért is olyan fajokban bővelkedő ez a harcsacsalád. Ide soroljuk az *Ancistrus*okat, *Baryancistrus*okat, *Hemiancistrus*okat, *Pterygoplichthys*eket, *Hypostomus*okat, *Leporacanthicus*okat, *Loricariá*kat, *Dasyloricariá*kat, *Rineloricariá*kat, *Otocinclus*okat, *Panaque*kat, *Sturisomá*kat, *Peckoltiá*kat, *Dekeyseriá*kat, *Scobinancistrus*okat, *Chaetostomá*kat és persze a *Hypancistrus*okat, hogy csak néhány, gyakoribb nemüket ismertessem. Gyakorlatilag az összes L-kóddal jelölt harcsa ide tartozik.

És akkor rövid említést teszek ezekről az L-kódokról is. A nagy L betű a *Loricariidae* szó kezdőbetűjét szimbolizálja, míg a szám elvileg a faj megtalálásának sorrendjét. Ezek szerint a *Pterygoplichthys joselimaianus* harcsa volt az 1. *Loricariidae*, amit felfedeztek volna. Ez egy német kezdeményezés volt, hogy a latin nevet nem kapott temérdek fajt kordában tudják tartani, de itt is bekövetkeztek a nem várt szinonima-kódok, kis kesze-kuszaságok néhol, tetőzve azzal, hogy egyszer csak megjelentek az LDA kódok is, amik jóval kevesebb fajt jelölnek meg, vagy csak nem tudni mindenről...

De jó hír, hogy a tudósok nem hagyják annyiban az L123456789 akárhányszoros kódot, hanem próbálják pontosan leírni, tudományosan is hivatalizálni kedvenceinket.

Sajnos egy-két példától eltekintve a legtöbb L-harcsa drága, az olcsóbb fajok is 2-3000 Forintos ártól kezdődnek, míg egyes fajok példányaiért akár több tízezer forintot is elkérhetnek. Így van ez kedves L46-os harcsánkkal is, de még erről is lesz szó a későbbi cikkekben.

Ha már eljutottunk népes családjáig, nézzünk egy kicsit mélyebbre eme rengeteg fajból. A *Hypancistrus* genusba sorolandó eme faj, mint ahogyan azt latin elnevezése is mutatja. Mít is kell tudni a *Hypancistrusokról*- vetődhet fel a következő kérdés?

Összességében nem nagytermetű halak, a 10-15 cm-t ritkán haladják meg jelentősen. A www.planetcatfish.com oldal nyilvántartása szerint tudományosan a következő fajokat ismerhetjük, amik letisztázott latin elnevezéssel rendelkeznek:

Hypancistrus contradens

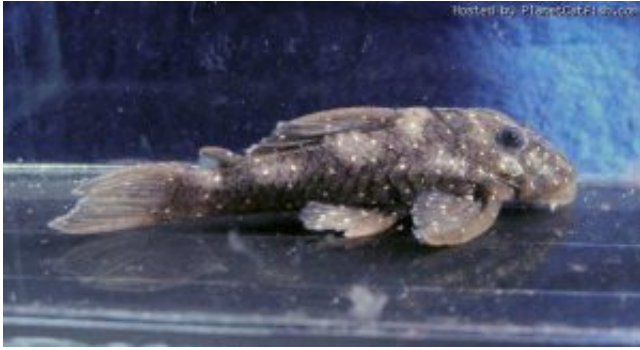
Hypancistrus debilittera L129

Hypancistrus furunculus - L199

Hypancistrus inspector - L102

Hypancistrus lunaorum - L339

További, a planetcatfish-en nyilvántartott,
tudományos elnevezéssel nem rendelkező rokon
fajok:

No
Images
Available

Hypancistrus sp. LDA069

Hypancistrus zebra - L046

Hypancistrus sp. 1

Hypancistrus sp. - LOWER RIO XINGU

Hypancistrus sp. L004

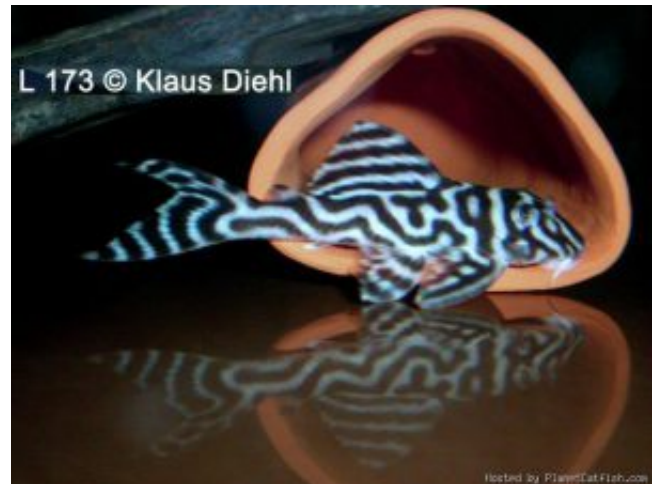
Hypancistrus sp. L066

No
Images
Available

Hypancistrus sp. LDA069

Hypancistrus sp. L070

Hypancistrus sp. L173

Hypancistrus sp. L136

Hypancistrus sp. L174

Hypancistrus sp. L201

Hypancistrus sp. L260

Hypancistrus sp. L236

Hypancistrus sp. L262

Hypancistrus sp. L250

**No
Images
Available**

Hypancistrus sp. LDA069

Hypancistrus sp. L316

Hypancistrus sp. L340

Hypancistrus sp. L318

Hypancistrus sp. L345

Hypancistrus sp. L333

Hypancistrus sp. L399

Hypancistrus sp. L400

No
Images
Available

Hypancistrus sp. LDA069

Hypancistrus sp. L411

Hypancistrus sp. L401

Hypancistrus sp. L429

Hypancistrus sp. L404

Hypancistrus sp. L450

Hypancistrus sp. L454

(A listában a Hybrid fajokkal nem foglalkozom!)

Most már megismertük, és jó eséllyel fel is ismerjük a *Hypancistrusok* fajait. A listán megpróbáltam az összes ismert *Hypancistrus* fajt feltüntetni, de sajnos ez nem biztos, hogy sikerrel zárult, mivel lehet, hogy éppen ebben az órában találnak egy új fajt, vagy valahol még vannak *Hypancistrusok*, például a speciálisabb LDA kódok között.

Nos, tehát egy picit foglalkozunk összességében is a *Hypancistrusokkal*, hiszen nagyon is fontos lehet

pár tudnivaló a zebraharcsa gondozásához. Mint azt már említettem, nem igazán nő egyik fajuk sem 15 cm fölé, csak nagyon ritkán fordulhat elő ilyen! Éjszakai állatok, nappal rejtekhelyükön bujkálnak. Sokukat csak éjjel, szürkületben vagy sötétben tudjuk megfigyelni, de egyes fajoknál előfordulhat, hogy nappal is előjönnek. Néha kissé félénkek, ez fajtól is függ. Más halakkal szemben teljesen békésen viselkednek, ezzel ellentétben hasonló mintázatú talajlakókkal, vagy más, hasonló kaliberű L-harcsákkal területtartóan viselkedhetnek, ami néha kisebb összecsapásokat jelenthet. Nagyjából csak a saját méretükkel megegyező halakkal kezdenek ki, a kisebbeket (pl.: *Otocinclus*) vagy kifejlett, nagyobb termetűeket (pl.: *Gibiceps*, *Plekó*) nem szekálnak. De nem mondható el róluk az sem, hogy ha találkoznak ezek a halak, mindig veszekedés lesz, egyszer-kétszer előfordulhat, de én alapjában véve békés halaknak tartom őket.

Nem csak algaevők! Sőt, inkább nem is igazán algaevők! Egy *Hypancistrustól* ne várjuk, hogy az üvegre vagy kövekre tapadva fog algákon cuppogni. Sokkal inkább az uszadékokon keletkező rétegeket fogyasztják, illetve kedvelik a húsos tablettákat, de persze a spirrulinát is. Ez fajtól is függ, melyik milyen egyedi élelmezést igényel. Az uszadék viszont mindenképpen nagyon fontos! Ezek a halak, kellő búvóhely esetén, kisebb csapatban is jól érzik magukat, de egyes fajok akár egyedül is jól tarthatóak. Egy 1-2 száz literes medencében, ha sok, speciális-harcsás búvóhelyet építünk ki, 5-8 példányt tarthatunk belőlük.

Tehát aki *Hypancistrus* tartására adja a fejét, az tudja, hogy éjszakai félénk lények, melyek búvóhelyeket igényelnek és természetesen uszadék fát, amit rácsálhatnak, továbbá ne várjuk el harcsáinktól, hogy algát egyenek. Ezt tetézi gyakran nem túl pénztárcabarát áruk is. Sajnos ezen indokok nem azt segítik elő, hogy széles körben elterjedjenek.

Pedig pozitívmként szóljon mellettük, hogy jópár L-harcsával ellentétben többségük tenyészthető akváriumban! Sőt, jó részüket tenyésztik is. Persze,

most ne arra gondoljunk, hogy úgy fognak ikrázni, mint az *Ancistrusok*, viszont ha a körülmények ideálisak (amiről későbbi cikkekben még szó lesz), akkor várhatunk kishalakat is!

Tehát összegezzük a rendszertani helyzetét a zebraharcsának: Halunk egy gerinces, csontos hal, ami a harcsafélék rendjébe tartozik. Azon belül a Loricariidae-k családjának tagja, azaz tepsifejű vértesharcsa. Ezen belül pedig a *Hypancistrus* nembe (genus) tartozik. És innét egyenesen következik latin elnevezése: *Hypancistrus zebra*. Speciális L-kódja: **L46**.

Egyvalamiről nem ejtettem még szót, az pedig a leírása: Isbrücker és Nijssen 1991-ben dokumentálták a fajt!

Egy kis érdekesség még ide a végére: A planetcatfish.com felmérései alapján a Loricariidaeakon belül kiválasztották a 25 legnépszerűbb fajt. Ebből 6 faj is *Hypancistrus*, ezzel a legnépszerűbb genus címet szerezve meg. Fajai a listán, elért helyezésükkel:

2. *Hypancistrus zebra*

- 6. *Hypancistrus sp.* **L066**
- 9. *Hypancistrus sp.* **L260**
- 10. *Hypancistrus sp.* **L333**
- 21. *Hypancistrus sp.* **L270**
- 22. *Hypancistrus sp.* **L340**

2012 Év díszhala program első cikke ezennel véget ért, viszont még további 4 cikket tervezünk írni erről a fajról!

Kezdeményező honlap: akvaristalexikon.hu

Támogatóink:

- www.akvariummagazin.hu és az AME
- www.fisch.hu (Fisch Kft. Nagykereskedés)
- www.diszhal.info - www.daniodiszkont.hu
- www.agriosz-aqua.hu-
- Exotic Aqua Akvarisztikai és Díszállat-

- szakkereskedés; Mosonmagyaróvár
- Korallósakvárium Kft.; Budapest
- Amazonia Díszállat-kereskedés; Győr

Segédrodalom: www.planetcatfish.com (A *Hypancistrusok* felsorolásában szereplő fotók is a www.planetcatfish.com oldalról származnak!)

Írta és szerkesztette: Liziczai Márk

KATEGÓRIÁK:

[2012 díszhala](#), [Az év díszhala](#)

KULCSSZAVAK:

[akvárium](#), [Év díszhala](#), [fajmeghatározás](#), [harcsa](#), [Hypancistrus](#), [L46](#), [rendszerint](#), [zebra](#), [zebrapleco](#)

Beküldte: mark24

Katalógusba került: 2012-01-02 18:54:00

Legutolsó frissítés: 2017-09-04 16:25:51

Katalógus ID: 6728

Oldal linkje:

<https://akvaristalexikon.hu/az-ev-diszhala/2012-ev-diszhala-zebraharcsa-i-fejezet.html>

© Akvarista Lexikon - Minden jog fenntartva